

УДК 378.22 : 355.233

Віталій ВЕРЕТІЛЬНИК,

*Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький*

РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВО-СПЕЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ У ПРОЦЕСІ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті висвітлено результати експериментальної перевірки педагогічних умов розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників у процесі магістерської підготовки, зокрема щодо відбору змісту навчального матеріалу зі спеціальних дисциплін з урахуванням результатів системного аналізу загроз прикордонній безпеці; використання у фаховій підготовці моделювання та вирішення практичних ситуацій майбутньої професійної діяльності на засадах проблемності для відпрацювання в офіцерів умінь приймати управлінські рішення при організації охорони державного кордону в особливих умовах та при проведенні спецоперацій; використання інтерактивних методів для розвитку в офіцерів комунікативних та педагогічних умінь на основі андрагогічної моделі інтерактивного навчання, а також організації самоосвітньої діяльності офіцерів, удосконалення їх аналітичних і творчих умінь.

Ключові слова: офіцер-прикордонник, військово-спеціальна компетентність, магістерська підготовка, педагогічні умови, експеримент, методи.

© Веретільник В.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні на східних кордонах України в діяльності органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України першочергового значення набули військові та оперативні заходи, а вже потім режимні, правоохоронні заходи щодо забезпечення недоторканності державного кордону. У Стратегії розвитку Державної прикордонної служби, схваленої розпорядженням КМУ від 23 листопада 2015 р. № 1189-р, вказується на необхідність підвищення рівня боєздатності органів Держприкордонслужби та їх готовності до виконання завдань із захисту державного кордону, йдеться про необхідність посилення військової компоненти у діяльності Державної прикордонної служби України і, відповідно, підвищення уваги до розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників у системі їх професійної підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. У наш час окремі складові військово-спеціальної компетентності офіцера-прикордонника вивчають В. Назаренко, М. Тарнавський, В. Уліч, Н. Черноусенко та ін., власне особливості формування професійної компетентності в системі магістерської підготовки – О. Балагур, О. Луцький, Р. Мішенюк, В. Собко та ін., організаторські уміння командирів прикордонних колективів – Ю. Дем'янюк, Л. Мотозюк та ін. Важливе значення мають також роботи, у яких розглядається управлінський аспект військово-спеціальної компетентності офіцера-прикордонника (В. Баратюк, С. Максименко, Б. Олексієнко, О. Ставицький, О. Сафін, Ю. Царьов). Ще одна група досліджень – це роботи вчених, де розглядаються питання розвитку тактики на основі досвіду локальних воєн і збройних конфліктів (А. Андросов, В. Герасименко, Д. Каплун, В. Радецький, І. Руснак, В. Телелім, І. Цибулько, В. Шарій та ін.), особливості навчання майбутніх офіцерів військово-спеціальних дисциплін у процесі професійної підготовки (В. Дзюба, В. Зелений, А. Каленський, С. Мірошніков, М. Нещадим, М. Ніколайчук, С. Полторак, В. Серета, В. Чорноморець, С. Шворов та ін.), специфіка роботи командирів прикордонних підрозділів при веденні бою (В. Баратюк, С. Каштелян, А. Мисик та ін.). Власне проблема військово-спеціаль-

ної компетентності офіцерів-прикордонників стала предметом досліджень О. Торічного, який здійснив комплексне вивчення теорії і практики формування військово-спеціальної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання, правда, без урахування сучасного бойового досвіду.

Однак загалом комплексного дослідження з питань розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів управління органами охорони державного кордону у процесі фахової підготовки в магістратурі з урахуванням досвіду ведення бойових дій у сучасних умовах немає: не обґрунтовано педагогічних умов розвитку цієї значущої для професійної діяльності властивості офіцера, не розроблено моделі й методики її розвитку в умовах посилення військової компоненти системи захисту державного кордону.

З огляду на це **метою статті** є висвітлення результатів експериментальної перевірки педагогічних умов розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників у процесі магістерської підготовки з урахуванням необхідності посилення військової компоненти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичний аналіз наукової літератури [4; 5] та врахування особливостей професійної діяльності офіцера-прикордонника дозволяють визначити його військово-спеціальну компетентність як професійно важливу інтегративну властивість, що є результатом професійної підготовки у вищому навчальному закладі й охоплює сукупність цінностей та установок, світоглядні погляди, особистісні якості, професійні знання, уміння, навички, що визначають результативність охорони державного кордону в особливий період та при проведенні спецоперацій. Зміст, особливості й структура військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників визначаються характером їх діяльності та обсягом завдань, що їх вирішують органи охорони державного кордону в умовах загострення обстановки та при проведенні спецоперацій. Структурними складовими військово-спеціальної компетентності офіцера-прикордонника є ціннісно-особистісний, когнітивно-інформаційний і діяльнісно-результативний компоненти.

Розвиненість в офіцерів-прикордонників цієї професійно важливої властивості доцільно оцінювати за трьома критеріями, які характеризують її структурні компоненти, насамперед особистісним, когнітивним і діяльним. Зокрема, особистісному критерію військово-спеціальної компетентності відповідають такі показники, як визнання цінності Української держави, патріотизм, повага до національних і моральних цінностей, до інших людей, їх прав і свобод; почуття професійного обов'язку, дотримання вимог професійної честі, нетерпимість до виявів безчесної поведінки; інтерес до знань про специфіку управління основними підрозділами охорони державного кордону в особливий період та при проведенні спецоперацій; професійно важливі якості, необхідні для управління основними підрозділами охорони державного кордону в особливий період та при проведенні спецоперацій, зокрема організованість, наполегливість, цілеспрямованість, відповідальність, рішучість, творче мислення, самостійність та ін. Когнітивний критерій характеризує сукупність знань про специфіку управління підрозділами охорони державного кордону в особливий період і під час проведення спецоперацій. Це насамперед знання теорії воєнного мистецтва, особливостей управління підрозділами охорони кордону в особливий період та при проведенні спецоперацій, поінформованість про специфіку і правила управлінського впливу та підтримання належного морально-психологічного клімату в прикордонних підрозділах та ін. Діяльний критерій стосується вмінь офіцерів-прикордонників використовувати набуті знання при вирішенні завдань з охорони державного кордону в екстремальних умовах, в особливий період і під час проведення спецоперацій. Важливе значення мають також уміння здійснювати моделювання діяльності прикордонного підрозділу для визначення пріоритетних напрямів управління кордонами, використовувати оптимальні комунікативні стратегії при налагодженні контактів з підлеглими, жителями прикордонних районів та ін.

З використанням зазначених критеріїв і показників у травні-червні 2014 р. на базі Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (НАДПСУ) було про-

ведено констатувальний етап педагогічного експерименту для визначення рівнів розвиненості військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників – слухачів факультету підготовки керівних кадрів. Результати експерименту підтвердили необхідність впровадження педагогічних умов та моделі розвитку в офіцерів-прикордонників військово-спеціальної компетентності: з'ясовано, що високий рівень військово-спеціальної компетентності мають 27,78 % офіцерів. Більша частина офіцерів має середній – 47,22 % і низький – 25,0 % рівні розвиненості військово-спеціальної компетентності.

Дослідно-експериментальну роботу було організовано з вересня 2015 до травня 2016 рр. на базі факультету підготовки керівних кадрів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. У педагогічному експерименті взяли участь 74 офіцери, що навчалися за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю “Охорона та захист державного кордону” галузі знань 1601 Військові науки, національна безпека, безпека державного кордону (кваліфікація – магістр, офіцер управління органами охорони державного кордону), а також 182 офіцери керівної ланки ООДК під час підвищення ними кваліфікації на курсах за напрямом оперативно-службової діяльності на базі НАДПСУ. Загалом обсяг вибіркової сукупності становив 256 офіцерів. Окрім того, в експерименті були задіяні 14 фахівців факультету підготовки керівних кадрів.

На формувальному етапі експерименту було впроваджено структурно-функціональну модель та педагогічні умови розвитку військово-спеціальної компетентності в офіцерів 2 курсу. Перший напрям роботи під час формувального етапу експерименту передбачав відбір змісту навчального матеріалу з урахуванням результатів системного аналізу загроз прикордонній безпеці. Було узагальнено досвід прикордонних підрозділів і суміжних силових структур за результатами розмов з офіцерами, які перебуваючи у штабах і в районах дій, здійснювали документальну фіксацію позитивних прикладів організації та виконання оперативно-службових завдань. Саме тому при вивченні таких дисциплін, як “Оперативно-службова діяльність органу охорони державного кордону”, “Оперативне мистецтво”, “Тактика загаль-

новійськових частин і з'єднань”, “Управління оперативно-службовою (бойовою) діяльністю”, основну увагу викладачі звертали на доповнення матеріалів занять прикладами щодо ведення бойових дій у зоні АТО та пов'язані з цим особливості організації охорони кордону.

Особливу увагу при виборі змісту навчального матеріалу було зосереджено на ознайомленні офіцерів зі специфікою їх діяльності та правилами поведінки у зоні АТО, формування в офіцерів здатності й готовності організувати службу підлеглих в умовах постійної загрози життю, відповідальності за зброю та боєприпаси, “гібридність” ворога, близькість районів виконання завдань до мирних населених пунктів.

Під час експериментального навчання до навчальних планів і програм на факультеті підготовки керівних кадрів було також внесено відповідні зміни щодо вивчення та практичного опрацювання таких питань, як тактика дій військових підрозділів у складі загальновійськового угруповання з локалізації і нейтралізації збройних конфліктів, психологічна підготовка до сучасного бою, психологічна та виховна робота у військовому підрозділі в умовах проведення АТО, інформаційна безпека при застосуванні Збройних Сил України.

У навчальних завданнях було передбачено також комбінування різноаспектних змодельованих ситуацій, наближених до сучасних умов виконання прикордонними підрозділами оперативно-службових завдань, зокрема щодо тактики дій пошуку, ліквідації диверсійно-розвідувальних груп з використанням досвіду військовослужбовців підрозділів спеціального призначення НГУ і МВСУ та введенням практичних занять з бойовою стрільбою, відпрацюванням окремих тактичних епізодів для всього персоналу при веденні вогню в особливих умовах та протидії снайперам у складі снайперських пар.

Відповідно до другої педагогічної умови розвитку військово-спеціальної компетентності магістрів у фаховій підготовці було використано моделювання практичних ситуацій майбутньої професійної діяльності на засадах проблемності для відпрацювання в офіцерів умінь приймати управлінські рішення при організації охорони державного кордону в особливих умовах та при проведенні спецоперацій.

Модель оперативно-службової діяльності відповідно до напрацювань В. Назаренка, В. Мазура, Ю. Івашкова та ін. [1, с. 151] було трактовано як документально розроблений аналог порядку здійснення оперативно-службової діяльності на ділянці прикордонного підрозділу в особливих умовах. На всіх видах занять (з різною часткою самостійності) при вивченні навчальних дисциплін “Оперативно-службова діяльність органу охорони державного кордону”, “Оперативне мистецтво”, “Тактика загальновійськових частин та з’єднань”, “Управління оперативно-службовою (бойовою) діяльністю” офіцери вирішували практичні ситуації щодо сучасних проблем організації охорони державного кордону. Відповідно до теорії моделювання офіцери працювали за таким алгоритмом:

оцінка оперативної обстановки, стану аналізу та профілювання ризиків на ділянці відділу прикордонної служби;

визначення спроможності відділу прикордонної служби протидіяти загрозам у сфері охорони державного кордону;

розроблення проекту моделі оперативно-службової діяльності на визначений період;

організація взаємодії з іншими структурними підрозділами ДПСУ, які виконують завдання на зазначеному напрямку, територіальними органами МВС, СБУ, підрозділами та частинами Збройних Сил України;

формування розрахунку потреб людських і матеріальних ресурсів, необхідних для виконання завдань [1, с. 151].

Оцінку обстановки, аналіз та профілювання ризиків на ділянці відділу прикордонної служби офіцери проводили з урахуванням результатів проведеної оперативної рекогносцировки і тактичних розрахунків щодо визначення складності оперативної обстановки [2]. На підставі оперативно-тактичних розрахунків (визначення правильності розподілу сил та засобів на ділянці відділу, розрахунку сил та засобів, резервів, розрахунків на проведення спеціальних заходів) вони визначали побудову охорони державного кордону, моделювали дії сил та засобів на ділянці відділу прикордонної служби в особливих умовах [1, с. 153].

Окрім таких завдань, для формування умінь і навичок – складових військово-спеціальної компетентності було розроблено комплексні тактичні задачі. Прикладом такої задачі з навчальних дисциплін “Оперативно-службова діяльність органу охорони державного кордону” і “Тактика загальновійськових частин та з’єднань” є комплексна тактична задача 2-ДПС “Робота начальника прикордонного загону в умовах різкого загострення військово-політичної обстановки, ліквідації диверсійно-розвідувальної групи противника, організації дій прикордонного загону для припинення військової провокації, розблокування військового містечка”.

Загалом моделювання та вирішення практичних ситуацій при навчанні тактики дій прикордонних підрозділів на засадах проблемності з використанням дидактично обґрунтованих і відповідно підібраних ситуацій допомогло офіцерам ефективно здобувати нові знання, відпрацьовувати уміння застосовувати їх на практиці.

Для впровадження третьої педагогічної умови розвитку в офіцерів прикордонників військово-спеціальної компетентності було передбачено використовувати інтерактивні методи для відпрацювання комунікативних і педагогічних умінь на основі андрагогічної моделі інтерактивного навчання. Зокрема, велике значення мав метод ділових ігор. Так, наприклад, з навчальної дисципліни “Оперативно-службова діяльність відділу прикордонної служби” було передбачено ігри “Охорона державного кордону ВПС”, “Організація”, “Загострення обстановки” та ін. Під час проведення ділових ігор офіцери відпрацьовували уміння здійснювати управління силами і засобами при виконанні поставлених завдань, ухвалювати необхідні управлінські рішення з урахуванням вірогідності надходження неправдивої, спотвореної інформації, досягати чіткої взаємодії, високої злагодженості підрозділів в екстремальних ситуаціях.

Ділові ігри давали можливість відпрацьовувати з офіцерами оптимальні комунікативні тактики аналізу конкретних комунікативних ситуацій, віддання наказів і їх групового самоаналізу. Офіцери вчилися здійснювати управлінську комунікацію, тобто встановлювати необхідний контакт із персоналом прикордонного підрозділу (ор-

гану), досягати точного сприйняття і розуміння в процесі спілкування загалом та при доведенні наказу зокрема.

При впровадженні четвертої педагогічної умови розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників у процесі магістерської підготовки – організації самоосвіти офіцерів – було здійснено відповідне структурування інформації:

тема, мета і завдання самостійної роботи;

інформація предметного характеру (фактичні, довідкові дані, пояснення, коментарі, опорні схеми, смислові опори);

інформація методологічного змісту (опис самостійних дій загалом та щодо окремих навчальних завдань, інструкції щодо особливостей виконання завдань, критерії правильного виконання завдань);

інформація спеціального характеру (прямі вказівки, непрямі пояснення, спеціальні поради запитання);

запитання та завдання для самоконтролю та самооцінки.

додаткова інформація з теми, що доповнює, поглиблює, розширює базову навчальну інформацію.

Таке подання матеріалу дозволяло офіцерам належним чином готуватися до самоосвітньої діяльності, виконувати завдання і здійснювати перевірку своєї самоосвітньої діяльності. При цьому офіцери набували досвіду самоорганізації та самоуправління, могли узагальнювати та систематизовувати знання про способи самоосвітньої діяльності та результат її виконання.

Важливе значення мала і дослідницька робота офіцерів. Окрім значення для професійної діяльності, розвитку навичок оперативно-аналітичної діяльності, дослідницька робота також допомагала підвищувати пізнавальну активність офіцерів. Актуальними щодо цього були слова В. Сухомлинського про те, що “у глибині людської істоти є потреба почувати себе відкривачем, дослідником, спонукачем, але якщо немає поживи для неї – живого спілкування з фактами та явищами, радості пізнання – ця потреба затухає, а разом з нею гасне й інтерес до знань” [3, с. 513].

Отже, проведена робота мала комплексний та системний характер і передбачала всеосяжність педагогічного впливу з метою розвитку в

офіцерів-прикордонників військово-спеціальної компетентності у процесі магістерської підготовки. При вивченні навчальних дисциплін “Оперативно-службова діяльність органу охорони державного кордону”, “Оперативне мистецтво”, “Тактика загальновійськових частин та з’єднань”, “Управління оперативно-службовою (бойовою) діяльністю” для розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників було впроваджено педагогічні умови, що передбачали: відбір змісту навчального матеріалу зі спеціальних дисциплін з урахуванням результатів системного аналізу загроз прикордонній безпеці; використання у фаховій підготовці моделювання та вирішення практичних ситуацій майбутньої професійної діяльності на засадах проблемності; використання інтерактивних методів для відпрацювання у офіцерів комунікативних та педагогічних умінь на основі андрагогічної моделі інтерактивного навчання; організацію самоосвіти офіцерів з метою відпрацювання навичок роботи з різними джерелами інформації, удосконалення аналітичних і творчих умінь.

Аналіз результатів дослідження засвідчив, що після формульованого етапу експерименту офіцери експериментальної групи мали переважно високий (44,44 %) і середній (50,0 %) рівні військово-спеціальної компетентності. У контрольній групі ці дані становили відповідно 34,21 % і 47,37 %. У цій групі кількість офіцерів, що мали низький рівень, порівняно з експериментальною, виявилась набагато більша і становила 18,42 % (на 12,86 % більше, ніж в експериментальній).

Висновки. Педагогічний експеримент підтвердив дієвість запропонованих педагогічних умов і структурно-функціональної моделі розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників у процесі магістерської підготовки. На основі проведеного дослідження розроблено рекомендації науково-педагогічному складу кафедр факультету підготовки керівних кадрів щодо розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників у процесі магістерської підготовки. Зокрема рекомендується використовувати компетентнісний, особистісно орієнтований та діяльнісний підходи, а також принципи наочності й доступності навчання, міцності засвоєння матеріалу, систематичності, послідовності й комплексності

та ін.; урахувати у змісті підготовки офіцерів-прикордонників на магістратурі зміни у політичній ситуації, нові виклики прикордонній безпеці; посилити увагу в освітньому процесі до військової компоненти діяльності прикордонного відомства; ввести до змісту спеціальних навчальних дисциплін питання щодо специфіки діяльності та правил поведінки у зоні АТО. Важливе значення має використання методу моделювання на засадах проблемності, відпрацювання в офіцерів комунікативних і педагогічних умінь на основі інтерактивних методів навчання, відповідна організація самоосвіти, розробка інформаційно-технологічного й матеріально-технічного забезпечення їх самостійної роботи та ін.

Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі є дослідження потенціалу спеціальних дисциплін для розвитку практичного компонента військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників; удосконалення методичного забезпечення розвитку військово-спеціальної компетентності з урахуванням досвіду дій у зоні АТО; організація самоосвіти офіцерів-прикордонників з проблем військово-спеціальної діяльності; аналіз військово-спеціальної діяльності офіцерів-прикордонників на східних кордонах; визначення основних напрямків розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників у системі підвищення кваліфікації.

Список використаної літератури

1. Оперативно-службова діяльність відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України : навчальний посібник / В. О. Назаренко, В. Ю. Мазур, Ю. Б. Івашков та ін. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2015. – 428 с.
2. Інструкція з аналізу ризиків у Державній прикордонній службі України. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2010. – 63 с.
3. Сухомлинський В. О. Избранные произведения : в 5-ти т. / Редкол. : Дзеверин А. Г. (пред.) и др. – К. : Рад. школа, 1979. – Т. 2. – 718 с.
4. Діденко О. Обґрунтування педагогічних умов формування міжнародної правової культури майбутніх офіцерів-прикордонників / О. Діденко, С. Совва // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби

України. Серія : Педагогіка. – 2016. – Вип. 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_4_8

5. Веретільник В. В. Розвиток військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників під час навчання у магістратурі: сутність і особливості змісту / В. В. Веретільник, О. В. Діденко // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Сер. : Педагогічні та психологічні науки . – 2016. – № 2 (4). – С. 72–85.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Діденко О. В.

Стаття надійшла до редакції 3.11.2016.

Веретильник В. Результаты экспериментальной проверки педагогических условий развития военно-специальной компетентности офицеров-пограничников в процессе магистерской подготовки

В статье отражены результаты экспериментальной проверки педагогических условий развития военно-специальной компетентности офицеров-пограничников в процессе магистерской подготовки, в том числе по отбору содержания учебного материала по специальным дисциплинам с учетом результатов системного анализа угроз пограничной безопасности; использованию в профессиональной подготовке моделирования и решения практических ситуаций на основе проблемности для отработки у офицеров умений принятия управленческих решений при организации охраны государственной границы в особых условиях и при проведении спецопераций; использование интерактивных методов для развития у офицеров коммуникативных и педагогических умений на основе андрагогической модели интерактивного обучения, а также организации самообразовательной деятельности офицеров, совершенствованию их аналитических и творческих умений.

Ключевые слова: *офицер-пограничник, военно-специальная компетентность, магистерская подготовка, педагогические условия, эксперимент, методы.*

Veretilnyk V. **The results of experimental verification of pedagogical conditions of military special competence of officers of border guards in the Master training**

In the article the results of experimental verification of pedagogical conditions of military special competence of officers of border guards in the Master training. The author interprets this important professional competence as an integrative property. It is the result of training in high school and includes a set of values and attitudes, attitudes, personal qualities, professional knowledge, skills, skills that determine the effectiveness of the state border in times of crisis and during special operations.

The author reveals diagnostic tools, research suggests results experiment on stage of development officers in border military special competence. Among the important pedagogical conditions necessary for the development of border officers in military special competence, researcher calls the selection of the content of educational material on specific subjects based on the results of the system analysis of threats to border security.

In view of border units and related power structures, experience of effective organization and implementation of operational and service tasks by proposed to supplement the course material sciences “operational activity of State Border”, “operational art”, “tactics combined arms units and formations” “Managing operational and service (military) activity” examples of warfare. Particular attention in choosing the content of training material author proposes to pay to familiarize officers with the specifics of their activities and the rules of conduct in the area АТО.

According to the second pedagogical conditions of military special competence of masters author described the features used by professional training modelling and solving practical situations future professional activities on the basis problematic for working in the officers skills to make managerial decisions in the organization of the state border in the special conditions and during special operations. The author also reveals in detail the features of the implementation of the third pedagogical conditions of officers at border military special competence. It is about the use of such interactive methods for developing communication and pedagogical skills through interactive learning andragogical model as a business game.

Based on the research the author has developed recommendations Research and teaching staff on the development of military special competence of officers of border guards in the Master training. The researcher concluded that pedagogical experiment confirmed the validity of the proposed pedagogical conditions of military special competence of officers of border guards in the Master training.

Keywords: *officer-guard, military special competence, master training, pedagogical conditions, experiment methods.*